
Obsah

Úvod	11
-------------------	----

ČÁST I

Metodologické otázky	13
-----------------------------------	----

1 Psychodiagnostika, diagnostická metoda, diagnostická činnost	13
---	----

2 Psychometrické vlastnosti psychodiagnostických metod	15
---	----

2.1 Objektivita	15
-----------------------	----

2.2 Standardizace	16
-------------------------	----

2.3 Reliabilita	17
-----------------------	----

2.4 Validita	18
--------------------	----

3 Vývoj psychologické diagnostiky	19
--	----

4 Zvláštnosti dětské diagnostiky	24
---	----

4.1 Situace psychologického vyšetření	24
---	----

4.2 Struktura a průběh vyšetření	26
--	----

5 Klasifikace psychodiagnostických metod	29
---	----

ČÁST II

Klinické metody	31
------------------------------	----

1 Pozorování	32
---------------------------	----

2 Rozhovor	36
-------------------------	----

3 Anamnéza	44
-------------------------	----

4 Analýza spontánních produktů	47
---	----

ČÁST III

Testové metody	49
1 Vývojové škály	49
1.1 Zvláštnosti diagnostiky dětí útlého věku	51
1.2 Gesellovy vývojové škály	57
1.3 Bühlerové–Hetzerové Kleinkindertest	65
1.4 Škály N. Bayleyové – Bayley Scales of Infant Development (BSID)	66
1.5 Mnichovská vývojová diagnostika	70
1.6 Griffithové škála	71
1.7 Interpretace výsledků obecných vývojových škál a odhad vývojové prognózy	72
1.8 Současné trendy vývojové diagnostiky	78
1.9 Testy kognitivních schopností v útlém věku	79
1.10 Novorozenecké škály	81
1.11 Vývojová diagnostika u nás	85
2 Inteligenční testy a soubory	88
2.1 Měření inteligence u dětí	89
2.2 Individuálně administrované inteligenční soubory	93
2.3 Jednodimenzionální individuální inteligenční testy	124
2.4 Skupinově použitelné inteligenční testy	127
2.5 Jednodimenzionální skupinově využitelné inteligenční testy	130
3 Testy speciálních schopností, znalostí a dovedností	137
3.1 Percepční testy	137
3.1.1 Testy zrakové percepce	137
3.1.2 Testy sluchové percepce	147
3.1.3 Testy percepční zátěže	151
3.2 Hodnocení motorických schopností a laterality	152
3.3 Hodnocení pozornosti	158
3.4 Hodnocení paměti	167
3.4.1 Testy neverbální paměti	167
3.4.2 Testy verbální paměti	170
3.4.3 Komplexní paměťové testy	172
3.4.4 Hodnocení metapaměti	175
3.4.5 Jiné možnosti vyšetření paměti u dětí předškolního a školního věku	178
3.5 Hodnocení řeči a jazykových schopností	178
3.6 Diagnostika školních schopností a dovedností	183
3.7 Hodnocení sociálních dovedností	196

3.8	Testy znalostí a obecné informovanosti	199
4	Neuropsychologické soubory a metody	202
4.1	Dětská neuropsychologie	202
4.2	Neuropsychologická diagnostika	207
5	Projektivní metody	236
5.1	Verbální projektivní metody	239
5.2	Grafické projekční metody	262
5.3	Techniky volby (manipulační)	262
6	Kresebné techniky	271
6.1	Kresba sloužící jako odhad celkové úrovně rozumových schopností	272
6.2	Kresba zhodnocující úroveň senzomotorických dovedností	281
6.3	Projektivní kresebné metody	286
6.3.1	Kresebné tematické techniky	287
6.3.2	Techniky dokreslování předlohy	314
6.4	Kresebné testy kreativity	316
7	Dotazníky	319
7.1	Jednodimenzionální dotazníky	323
7.2	Vícemdimenzionální dotazníky	340
7.3	Dotazníky pro rodiče a vychovatele	360
8	Objektivní testy osobnosti	364
9	Posuzovací škály	372
9.1	Škály sebehodnocení	374
9.2	Škály hodnocení chování jiných osob	384
9.3	Škály hodnocení skupiny, resp. pozice jedince ve skupině	391
9.4	Škály hodnocení zájmů	396

ČÁST IV

Speciální otázky dětské diagnostiky	399
Úvod	399
1 Poruchy inteligence	400
1.1 Mentální retardace	400
1.1.1 Diagnostické postupy	400
1.2 Diferenciální diagnostika	409
1.3 Demence u dětí	411

2 Smyslově a motoricky postižené děti	413
2.1 Obecná pravidla hodnocení zdravotně postižených dětí	413
2.2 Zrakově postižené dítě	417
2.3 Sluchově postižené dítě	434
2.4 Pohybově postižené dítě	451
3 Poruchy řeči	460
3.1 Vývojové poruchy řeči	460
3.2 Získané poruchy řeči	473
3.3 Poruchy plynulosti řeči	481
4 Neuropsychologické vyšetření	489
4.1 Identifikace dětí s organickým postižením CNS	489
4.2 Neuropsychologické nálezy u některých vývojových poruch a neurologických onemocnění	492
4.3 Hypotézy o povaze postižení	510
4.4 Odhad premorbidní úrovně	510
4.5 Návrh plánu léčby a rehabilitace, úvahy o prognóze	511
5 Pervazivní vývojové poruchy a dětské psychózy	513
5.1 Pervazivní vývojové poruchy (dle MKN-10 dg. F84)	513
5.2 Dětské psychózy	539
6 Psychosomatické poruchy	542
6.1 Diagnostika psychosomatických poruch a onemocnění	545
6.2 Diferenciální diagnóza	548
6.3 Specifické problémy u některých vybraných psychosomatických poruch	552
7 Neurotické a emoční poruchy	580
7.1 Úzkostné poruchy	581
7.2 Deprese a bipolární porucha v dětství	601
7.2.1 Deprese	601
7.2.2 Bipolární porucha u dětí (maniodepresivní porucha)	615
8 Diagnostika závislostí: nikotin, ethyl, drogy, gambling	616
9 Diagnostika školní zralosti	624
10 Specifické poruchy učení	631
10.1 Psychologická diagnostika školní neúspěšnosti	631
10.2 Specifická porucha čtení	631
10.3 Specifické poruchy psaní a pravopisu	647
10.4 Preventivní diagnostika specifických poruch čtení a psaní	652
10.5 Specifická porucha počítání	658

10.6 Sebehodnocení a sociální pozice dítěte se specifickou poruchou učení	660
10.7 Vývojové proměny specifických poruch učení a jejich důsledků v adolescenci	663
11 Specifické poruchy chování	665
12 Poradenství pro volbu povolání	679
13 Sociální vztahy, adaptace, deprivace	694
13.1 Následky zátěží, traumat a špatného zacházení s dětmi	694
13.2 Děti ohrožené prostředím	702
13.2.1 Rizikové faktory vztahové patologie v rodině	703
13.2.2 Diagnostické postupy v případech podezření na špatné zacházení s dítětem	707
13.2.3 Zanedbávání dítěte a psychická deprivace	709
13.2.4 Týrání	711
13.2.5 Sexuální zneužívání	718
13.2.6 Münchhausenův syndrom v zastoupení	720
13.3 Vodítka k terapii	721
14 Rodinná diagnostika	721
14.1 Rodinný rozhovor a pozorování rodinné interakce	723
14.2 Individuálně administrované metody	729
14.3 Specifické techniky rodinné diagnostiky	730
15 Forenzní diagnostika	736
15.1 Okruhy problémů, jež nejčastěji řeší psychologové jako soudní znalci	738
15.2 Ukázka soudního posudku (zestručněno)	741

ČÁST V

Psychologická dokumentace a psychologický nález	747
1 Příklad formuláře používaného pro psaní nálezu	748
2 Obsahové a formální zásady pro psaní nálezů	750
2.1 Obsahové zásady	750
2.2 Formální zásady	753
Slovníček	759
Literatura	765
Rejstřík testů	785